

רשימת פעולות מחייבות לביצוע – הסכמות כבסיס לשחרור מדורג של שטחי התכנית לעבודות

בעקבות סיור בשטחי רש1010 ובבריקה החלופית בתאריך 1.12.2020

26.01.2021

בתאריך 1.12.2020, יום שלישי, נערך סיור בשטחי תכנית רש1010. בעקבות הסיור, הופץ בתאריך 10.12.2021 מסמך הנחיות עדכני.
בתאריך 24.12.2020 נערכה שיחה טלפונית בין אוראל בלילטי (מנהל הפרויקט) לצליל לבין (האקולוגית המלווה), לצורך תיאום ודיוק סעיפי המסמך.
להלן מסמך ההנחיות המעודכן, בעקבות שיחתנו:

א. רשימת פעולות מחייבות לביצוע בהקדם המידי:

- 1. השלמת הטיפולים לוידוא החזקת מים ושיפועים מתאימים אל גוף המים החלופי.** פירוט נדרש, כפי שצוין בתכתובות מקצועיות בין אנשי הפרויקט לרט"ג:
 - "יבצלה הדרומית של אגן ניקוזה, ברצועה שרוחבה 15 מ' וגבולה הדרומי קו עמוד הברזל, יש להוסיף קרקע מקומית ליצירת שיפוע לכיוון בריכת החורף". כאמור, בהתאם לתכנית, יש להשלים ביצוע סוללת עפר נמוכה לתחמת אגן הניקוז מדרום.
 - "יש להסיר כל מכשול כגון גלי אדמה או תעלות בצד הדרך, להבטיח זרימת נגר לבריכה". זאת בהתייחס לחלק המזרחי של האגן, בו נפרצה דרך בכיוון צפון-דרום.
 - יש לפתוח שני מרווחים בין עצי הברושים, ולסלק את תולדות העפר הישנות ממזרח לבריכה, להסרת מחסום הנגר מכיוון החורשה לבריכה.
 - בצפון מזרח אגן הניקוז ערמות עשבייה שיש לסלק. כמו כן, יש להסיר מכשולים מצפון לקו החשמל, בחלק הצפון מזרחי של האגן.
 - בחלק שמצפון וממזרח לבריכה החלופית, מי הנגר של הגשמים האחרונים נקווים לאורך ועל שביל המצעים החדש (השביל שמוביל לתחנת הסניקה), ושם נקווים בשקע שנוצר, מה שאינו תואם את תכנון השיפועים. יש למלא שקע זה ולהסדיר שיפועים, כך שהנגר העילי יזרום ישירות אל עבר הבריכה החלופית.
 - יש לגדר את כל תחום אגן ההיקוות, למניעת כניסת רכבים שיגרמו להטיית הנגר. חשוב שהגדר תתחיל 30 ס"מ מעל גובה הקרקע, לאפשר כניסת מים ובעלי חיים. די בתיחום גידור מינימליסטי של עמודים ובניהם למתוח סרטי סימון בולטים. יש להקפיד על סימון תיחום זה בכל מהלך עבודות הפרויקט כולו.

ב. רשימת פעולות מחייבות לביצוע – שלב א': רשימת פעולות ההצלה להלן תבוצענה כתנאי מחייב, במעמד כניסת הקבלן לעבודות בשטח הצפה א', ולפני תחילת ביצוע של כל פעולה אחרת בשטח האמור.

- 2. תיחום בגדר של גבולות העבודה של שלב א' – מחוץ לשטחי הצפה ב':** תיחום של גבולות כל השטח המיועד לעבודות במסגרת שלב א' של הפרויקט – מחוץ לשטחי הצפה ב'. זאת כדי להבטיח שלא תבצע חריגה בשלב א' אל עבר שטחי הצפה ב'. תפקודם האקולוגי של שטחי הצפה ב' (מדרום לבריכה לשימור) ישמר במהלך שלב זה למטרות השלמת העתקות בעלי חיים וחומר צמחי אל בריכת החורף החלופית. הגידור האמור יוצב לפני תחילת עבודות כלשהן במסגרת התכנית בשטח האור, ולא יוסר עד לגמר שלב ביצוע ההעתקות ופעולות ההצלה (חודשים מרץ – יוני 2021, לטובת דוחיים וצמחי מים).
- 3. איסוף מדגמי של שכבות קרקע עליונות מסביבת שטחי הצפה הדרומיים – שטח הצפה א':** הקרקע העליונה מכילה בנק זרעים של צמחי מים מקומיים. איסוף הקרקע יבוצע לפני הכניסה לעבודות בשטח זה, באמצעות כף באגר או כלי מכאני מתאים שישוכם עם פקח התשתיות של רט"ג. איסוף הקרקע יבוצע מ20 הס"מ העליונים של הקרקע, מרצועות הקרקע שמקיפות את גוף המים, ומצויות בצמוד לו (טבעות הקרקע מהגדות והחוצה). שכבות הקרקע העליונות הללו יפוזרו בטבעות הקרקע הסובבות את בריכת החורף החלופית. זאת במטרה לסייע בהתבססות צומח מקומי סביב הבריכה החלופית, באמצעות בנק הזרעים המצוי בקרקע המקומית.

4. **איסוף ריכוזים של צמחי עבקנה** באמצעות כלים מכאניים בעבודה עדינה, במעמד תחילת העבודות בשטח. העבקנה יאסף יחד עם בית השורשים שלו (עם מעטה אדמה סביב בית השורשים – במטרה לאסוף את הצמח בשלמותו. מיד בתום האיסוף, צמחי העבקנה יועברו לשתילה לכל אורכה של הבריכה החלופית, בצידה הצפוני, באופן שיהווה חיץ בין הדרך לבריכת החורף, לצורך מזעור השפעות שוליים והשפעות דרך.

5. **סעיף זה יבוצע בהתאם לצפי תחום העבודות של הפרויקט והערכות פגיעה אפשרית בהעתקה. ישנה אפשרות שידחה למועד מתקדם יותר בפרויקט:**

העתקות גיאופיטים במהלך דצמבר-ינואר, עם תחילת הופעת עלים ראשוניים של הנרקיסים והגיאופיטים האחרים. העתקות תבוצענה מן האתרים שבהם נשמרו הגיאופיטים (אזור הברושים) אל הטבעות הרחוקות של בריכת החורף החלופית, באזור המהווה מעין אחו לח שאינו טבול לחלוטין במים, וצפוי להישאר יבש יחסית (לא מוצף), ובתנאי שאינו קרוב לציר דרך. בשלב ראשון, גיאופיטים יעברו באופן פזור לאתרים שאינם מצויים עם כיוון כניסת המים והסחף, שלא יסחפו עם זרימות מים שעתידות עוד להגיע אל גוף המים. ההעתקות לא תבוצענה אל אזורים שעוד צפויים לעבור פעולות התערבות ושינויים על ידי כלים מכניים.

6. **המשך פעולות הצלה ואיסוף גיאופיטים נוספים משטחי האחו הלח** - השלמת העתקות של יתר הגיאופיטים – נרקיסים בעיקר, משטחי התכנית המיועדים לפיתוח/הריסה, בחודשים דצמבר – ינואר. הללו יועתקו אל שטחי השימור בתכנית ואל הרצועה היבשה של גוף המים החלופי, במיקום שאינו קרוב לציר הדרך המתוכננת.

7. **טיפול במינים פולשים**, יבוצע בשוטף ובהתאם להנחיות המסמך, כפי שהועברו במעמד מתן ההיתר.

8. טרום כניסת הקבלן לעבודות בשטח הצפה א (הדרומי) – **יימסר עדכון ופניה של מנהל הפרויקט אל רשות הטבע והגנים**, על כך שבכוונתו להיכנס לעבודות בשטחים אלו, לצורך תיאום והסכמות, ויקבע סיור משותף עם נציג רט"ג - שלאחריו יימסר היתר והנחיות ממוקדות בכתב, בהתבסס על ההנחיות לעיל.

ג. **רשימת פעולות מחייבות לביצוע – שלב ב': רשימת פעולות הצלה להלן תבוצענה כתנאי מחייב, במעמד כניסת הקבלן לעבודות בשטח הצפה ב', ולפני תחילת ביצוע של כל פעולה אחרת בשטח האמור.**

9. **איסוף צמחי מים בוגרים** (שתילים, שלא מזרעים) דוגמת כף צפרדע אזמלנית, בצעוני מצוי, אגמון ימי ונוספים. יבוצע ככל שמתאפשר וככל שאלו יהיו זמינים במהלך החודשים מרץ – יוני/יולי, אל סביבת הבריכה החלופית. במקרה שיתגלה כי אין דיי חומר צמחי בשטחי הצפה ב', תישקל השלמת העתקות צמחי מים משטחי הכפר הירוק (צמחים אשר הועברו לשם בפעולות הצלה של אביב 2020), שיהוו מקור לפעולות השבה של חומר צמחי לבריכת החורף החלופית.

10. **פיזור ו/או זריעה של צמחי מים שנאספו**. מיני זרעים שנאספו יפוזרו ברצועה שמקיפה את הבריכה החלופית, לאחר שיחלפו הגשמים המשמעותיים שמביאים למילוי גוף המים (הערכה: במהלך חודש פברואר/מרץ 2021).

11. **המשך איסוף אצות, סרטנים ירודים ודוחיים**, יבוצע בחורף 2020 ואל תוך אביב 2021 (חלון זמנים - עד מאי 2021). ההעתקות תבוצענה אל בריכת החורף החלופית. כל זמן שלא החלו העבודות – ההעתקות תבוצענה מכלל שטחי הצפה בתכנית. לאחר הכניסה לעבודות הקבלן בשטח הדרומי (שטחי הצפה א'), המשך העתקות יבוצע משטחי האחו הלח ושטחי הצפה ב' - המצויים מדרום לבריכה לשימור. שטחים אלו עתידים לעמוד בפני פיתוח רק בשלבים מאוחרים יותר.

12. **המשך טיפול במינים פולשים**, יבוצע בשוטף ובהתאם להנחיות המסמך, כפי שהועברו במעמד מתן ההיתר.

13. טרום כניסת הקבלן לעבודות בשטח הצפה ב (המערבי) – **יימסר עדכון ופניה של מנהל הפרויקט אל רשות הטבע והגנים**, על כך שבכוונתו להיכנס לעבודות בשטחים אלו, לצורך תיאום והסכמות, ויקבע סיור משותף עם נציג רט"ג - שלאחריו יימסר היתר והנחיות ממוקדות בכתב, בהתבסס על ההנחיות לעיל.

צליל לבין, אקולוגית פרויקטים מחוז מרכז, רשות הטבע והגנים

מפת דוח הסקר של ד"ר אלדד אלרון

איור 1. סימון של שטחי בריכות החורף בשטח תכנית רש/1010 על בסיס הסקר שנערך ב-22.03.19. עיגולים כתומים מסמנים את תחנות הדיגום בהם נמצאו ראשנים של טריטון הפסים.

הבריכה החלופית – גוף המים המרכזי, 1.12.2020, צילום: צליל לבין

הבריכה החלופית – השוליים המערביים, 1.12.2020, צילום: צליל לבין

מבט לכיוון דרום מזרח מכיוון תחנת הסניקה – אל עבר שטחי ההצפה הדרומיים והאחו הלח, 1.12.2020, צילום: צליל לבין

שטחי האחו הלח מדרום לבריכה לשימור וממזרח לעבודות נתיבי איילון – "שטח ב'" בהתאם לדוח סקר שבוצע על ידי ד"ר אלדד אלרון, 1.12.2020, צילום: צליל לבין

שטחי ההצפה הדרומיים בתכנית – "שטח א'" בהתאם לדוח סקר שבוצע על ידי ד"ר אלדד אלרון, 1.12.2020, צילום: צליל לבין

שטחי ההצפה הדרומיים בתכנית – "שטח א" – בהתאם לדוח סקר שבוצע על ידי ד"ר אלדד אלרון,
 1.12.2020, צילום: צליל לבין

מימין למעלה ובכיוון השעון:

מקבצי עבקנה מפוארים בשטחי ההצפה הדרומיים
 אילנית ירוקה בשטח הדרומי
 עבקנה בתקריב
 מבט אל שטחי ההצפה הדרומיים, בסמוך לעץ פקאן